

houdende Duitse *Militärverwaltung* hield. 'Loyalste Zusammenarbeit' met zulk een opperbestuur werd, zoals wij al weergaven, ook in de kring der secretarissen-generaal voor mogelijk gehouden. Geen wonder! Hirschfeld was bijvoorbeeld bepaald aangenaam verrast toen hij op 16 mei bezoek ontving, niet van een bulderende, alle voorraden terstond opeisende Duitse bullebak, maar van een keurige, alleszins redelijke officier, *Oberst* Nagel, die in lange gesprekken van zoveel begrip getuigde voor Nederlands economische positie dat samen met hem prompt uitvoerige plannen op de gebieden van landbouw en veeteelt opgesteld werden, lopend tot en met de oogst van herfst '41.¹

Zechs streven liep parallel met dat van die Duitse hoge militairen die de plannen voor *Militärverwaltungen* in West-Europa juist daarom zo zorgvuldig uitgewerkt hadden omdat zij hoopten, aldus te kunnen voorkomen dat de *Sicherheitspolizei* en diverse instanties van de Nazipartij in een land als Nederland tot de vervolgingen en moordpartijen zouden overgaan die in Polen in de hogere kringen van de Duitse *Wehrmacht* hier en daar felle aanstoot gegeven hadden. Die Poolse gebeurtenissen waren aan generaals als de opperbevelhebber van het leger, von Brauchitsch, zijn chef-staf, Halder, en ook aan von Bock geenszins onbekend. Von Bock reageerde dan ook positief toen hij op 17 mei bezoek kreeg van von Falkenhausen (de aangewezen en inmiddels ook benoemde *Militärbefehlshaber*) en van de twee Duitsers die diens bestuur voorbereid hadden als hoofd en plaatsvervangend hoofd van de *Militärverwaltungsstab*: Reeder, die wij al noemden, en een andere Duitse bestuursfunctionaris, von Kraushaar. Van hen beiden was von Kraushaar o.m. met een ambtenaar van het *Auswärtige Amt* op 15 mei spoorlags naar Den Haag gereden. Ze hadden daar gesproken met *Graf* Zech en kwamen al op 16 mei enthousiast terug met het plan om van de secretarissen-generaal een soort kabinet te maken met Fentener van Vlissingen (met wie men nog geen contact opgenomen had) als voorzitter.² Het had niet veel moeite gekost, von Falkenhausen voor dat plan te winnen. 'Für Holland', be-toogden hij, Reeder en von Kraushaar op 17 mei tegen von Bock,

'sei eine Militärverwaltung das einzig Richtige. Holländische Staatssekretäre³ seien zur Mitarbeit bereit; sei haben nur Sorge wegen der Judenfrage und haben den Wunsch, dass die deutschen Gewalten sich an die Haager Landkriegsordnung halten und diese

¹ Hirschfeld: *Herinneringen uit de bezettingstijd*, p. 39. ² *Heeresgruppe B, Oberquartierneister*, KTB no. 1, 16 mei 1940 (CDI, 1.0203-06). ³ Daarmee werden de secretarissen-generaal bedoeld.